

ת"ב 1324/168/2011

בפני כב' הבוררת

השופטת בדימוס נחמה מוניץ

בעניין:

שלושתם ע"י ב"כ עוה"ד שלמה עובדיה ושות'
מרח' המגנים 53, ת.ד. 33674 חיפה 31336
טל': 04-8555027; פקס: 04-8555026
התובעים

- נגד -

ע"י ב"כ עו"ד אבי קליר
מת.ד 332 בית יצחק 42920
טל': 09-8826457; פקס: 09-8846459
הנתבעת 1

ע"י ב"כ עוה"ד איתי הפלר ו/או מירב פלח-לב
מדרך העצמאות 57, חיפה 31330
טל': 04-8521343; פקס: 04-8538003
הנתבעים 2-3

פסק בורר (ערעור)

1. (להלן: "התובעים") טוענים בערעורם לעניין סעיף 4
לתקנון האגודה, כי הפרשנות שנתן הבורר בפסק הבוררות מיום 04.05.17 (להלן:
"הבורר") אינה נכונה ויש לקבוע כי סעיף 4 לתקנון מחייב גם לגבי חלקות ב', ולפיכך

לקבוע שבהיעדר הסכמה הדדית של כלל חברי האגודה, יש להורות על חלוקת חלקות ב' באמצעות גורל.

2. לטעמי, הפרשנות שנתן הבורר להבדל בין חלקות א' לחלקות ב' נכונה. בעניין חלוקת חלקות ב', אין שאלה קניינית כלל. חלקות ב' הינן חלקות אשר מוקצות למושב כבר רשות בלבד, והאסיפה הכללית של חברי המושב היא הקובעת את חלוקתם. חברי המושב אינם זכים במעמד קנייני כלשהו, למעט ברי רשות של האגודה. לפיכך, אין לי אלא להצטרף לדברי הבורר והמקובל.

3. בנוסף, התובעים בערעורים טוענים כנגד החלטת האסיפה הכללית, על פיה חולקו חלקות ב' בין יתר טעמיהם, הם טוענים כי ההחלטה נגועה באפליה ובקיפוח, בשל העובדה שהם קיבלו חלק קטן יותר מיתר הנחלות בחלקה ב' צמודה ללא קו ישיר לקצה המושב, ולכן לגישתם הם מבקשים להורות על בטלות יחסית של החלטת האסיפה הכללית ככל שנוגעת לחלוקת חלקות ב' בנחלות 50 ו-51.

4. ברור כי לענין זה התייחס הבורר באריכות רבה מאוד בפסק דינו. ולאחר שבתן היטב את כל תהליך החלוקה של נחלה ב' שנעשה על ידי נציגי וועד האגודה במשך שנים ארוכות, בטרם הובא להחלטת האסיפה הכללית, הבורר הגיע למסקנה כי התהליך שנעשה היה תהליך נכון, ממצה, מפורסם ברבים, באופן שאפשר התייחסות של כלל חברי המושב לחלוקה תוך שמירה על זכויותיהם הבסיסיות של חברי האגודה. כולל התובע.

ביום 70, בסעיף 163 לפסק דינו נאמר:

"וכאן עלינו לזכור דברים שאמרנו לעיל באשר להליך החלוקה; הליך ארוך, גלוי ושקוף, במסגרתו יכול היה כל חבר לבדוק את החלוקה המוקצית לו בתהליך. להעיר הערות, לבקש בקשות להשיג השגות...

תהליך הסדרת חלקות ב'. בטרם הובא המתווה הסופי לאישור האסיפה הכללית, היה תהליך הרחוק מ"מחטף" כמרחק שמיים וארץ; משמצינו כי מדובר בתהליך ארוך, שקוף, גלוי, שהתנהל לא אחת בבחינת צעד קדימה ושנים אחורה וכי לכל חבר מחברי האגודה ניתן פתחון פה... אינני סבור כי הוכיחו התובעים את טענותיהם באשר לכגיעה בצדק הטבעי ולא פגיעה בעיקרון השוויון ביחס לחברי האגודה".

5. אני מבקשת להדגיש כי מסקנתו זו של הבורר מבוססת היטב על הראיות שמשמעו בפניו, כמופוטות באריכות רבה בפסק הבורר, ואין כל בסיס לתקוף מסקנות עובדתיות אלה בהליך הערעור, ועל כן יש לדחות טענת התובעים בעניין זה.

6. מאותו טעם, ראוי גם שתידחה טענת התובעים לביטול החלטת האסיפה הכללית מיום 26.08.08 ביחס לחלוקת חלקות ב', כפי שביקשו בסעדים המפורטים בכתב התביעה המתוקן (סעיף 61(א)), גם ביחס לבקשתם לבטל את ההחלטה רק ביחס לחלקות 50 ו-51.

7. נדגיש, כי הואיל והבורר קבע, לאחר שמיעת ראיות ארוכה ודין ארוך בניגוחן של הראיות, שהחלטת האסיפה הכללית נעשתה כדין, ההליך שקדם לה נעשה כדין, באופן פומבי וראוי, אין מקום לבטל את ההחלטה, ובוודאי שלא באופן חלקי.

בעניין זה קבע הבורר בעמ' 89 לפסק הבוררות, בסעיף 189: "אני מוצא לדחות את טענות התובעים ככל שהן נוגעות לבקשה להורות על בטלות החלטת האסיפה הכללית מיום 26.08.08, בין אם בשל בטלות מדעיקרא ואם בשל כל אחת מעילות הבטלות שהועלו, ואשר נדונו לעיל. אכן, נחה דעתי, כי תהליך חלוקת חלקות ב' ככל שנגע לכלל חברי המושב, היה תקין, וככל שנבחנו הנהלים והסדרים שהנהו את חברי הוועד שעסקו בחלוקה, הרי שאלו היו שקופים ויעילים מחד, ושמרו על זכויותיהם הבסיסיות של חברי האגודה ועל כללי הצדק הטבעי, מאידך, כאשר החלוקה נעשתה תוך שילובם ועירובם של חברי האגודה. בין אם בסימון החלקות בפועל, בשלב הראשון בצוותא עם בעלי הנחלות, שמיעה ורישום של מאווייהם, ובין אם מתן האפשרות התמידית לגשת ולעיין במפות של זורסיות החלוקה המתהוות, להעיר הערות ולהשיג השגות..."

8. לאחר שהבורר שוכנע תוך ניתוח מעמיק של הראיות כי ההליך היה תקין, והחלטת האסיפה נתקבלה כדין, יש מקום, אם כן, לדחות גם את טענתם של התובעים בערעור, לפיה יש לבטל את החלטת האסיפה.

9. באשר לטענתם כי יש לבטל את ההחלטה רק ביחס לחלקות 50 ו-51, לא מצאתי כל בסיס לטענתם זו. בשל כך שדחינו את טענת הקיפוח, הרי שמניי וביי, אין בסיס לבקשה לבטל את ההחלטה רק ביחס לאותן חלקות. שהרי החלטת האסיפה הכללית כולה היא חטיבה אחת, ומשקבענו שנתקבלה כדין, אין להפעיל שיקול דעת אחר רק

ביחס לאותן חלקות. לאחר שהבורר קבע בפסק דינו כי התהליך היה תקין, וכי גם הצדדים לתיק זה ידעו על התהליך, אין מקום להיעתר לבקשתם לביטול יחס.

10. יתרה מכך, הבורר קבע, לאחר שמיעת הראיות וניתוחן, ובדין קבע כך, כממצא עובדתי, שהתובע ידע היטב על התהליך, היה מודע לו, והעובדה שהיה שריו בנסיבות משפחתיות מסוימות, איננה מחייבת את האגודה, או נציגיה שעסקו בחלוקת החלקות ב', לערוך אצלו בירורים, פעם אחר פעם, ולשאול מהי עמדתו ביחס לחלוקה, שעה שהחלוקה מפורסמת באופן פומבי במזכירות ובמקומות האחרים.

מדגיש כי הבורר קבע בהחלטתו, לאחר שמיעת הראיות וניתוחן, ובדין קבע כך, ראה בעמ' 45, בסעיף 115 לפסק דינו:

"אינני סבור כי על הנתבעת הייתה מוטלת החובה למפות את מצבם של חברי המושב, ולהחליט מי אינו נוקט חלק פעיל בתהליך החלוקה משום שאין הדבר בראש מעייניו ומפקדי זאת בידיה הנאמנות של הנתבעת, ומי הוא זה שאינו נוטל חלק, משום שכרע תחת נטל נסיבותיו האישיות. לא רק שאין לאגודה היכולת /או הזמן /או האמצעים לעשות כן, אלא כלל איני בטוח כי ראוי שתעשה היא כאמור, ודי אם נציין כי סוגיות כבדות משקל של הזכות לפרטיות נוקשות על דלתותיו של דין זה".
אין לי אלא להצטרף לאשר קבע הבורר בסעיף זה.

11. לא יז אף זו, הבורר לא התעלם מהעובדה שהנתבעים 2-3, היו פעילים בעניין חלוקת חלקות ב', לעומת התובע שלא היה פעיל כלל וכלל, כפי שעלה מן הראיות שהובאו בפני הבורר (ראה סעיף 220, בעמ' 107-108).

12. יחד עם זאת, הבורר קבע באופן מפורש כי לא הייתה חובה, על חברי האגודה או על הנהלת האגודה, אשר עסקה בחלוקת חלקות ב' במשך השנים, לעורר את התובע מתרדמתו בעניין, שהרי כפי שקבע הבורר, ההצעות לחלוקה היו פומביות ופורסמו ברבים, והכל ידעו על הליך החלוקה המתהווה. אין לי אלא להצטרף, בכל הכבוד הראוי, לדברים אלה שאמר הבורר. לא מצאתי כל טעם לשנות מקביעותיו אלה של הבורר אשר סמכו עצמן על ניתוח מעמיק של כל הראיות שבאו בפניו באריכות רבה.

ראה סעיפים 114-115 בעמ' 44 לפסק דינו של הבורר:

"אין בידי לקבל טענות אלו, פעילה לביטול החלטת האסיפה הכללית שאישרה את מתווה החלוקה שגובש. ראשית. אין עילה חוקית לדרוש יחס שונה בהליך חלוקת קרקעות בשל נסיבות אישיות, ובוודאי לא תוך הסתמכות פשוטה, שהסתמך מר יעל כי כך יעשה עמו (קרי, בשום שלב, לרבות בסיוור אישי שמערך עמו, לא טרח מר א - לעשות אפילו את הפשוט מכל, ולציין כי נסיבות אישיות תמוננה ממני השתתפות פעילה בהליך, והוא מבקש על כן לפנים משורת הדין כי ינקטו לגביו בצעדים מקלים או שונים מאלו שננקטים כלפי יתר חברי המושב, למשל זימון באמצעות הטלפון, מתן הודעה אישית על כי נשלחה אליו מפת חלוקה וכיו"ב)".

13. דברים אלה של הבורר נסמכו על כל הראיות שבאו בפניו ואין לי אלא להצטרף ולהככים עם קביעותיו אלה.

14. אלא, שקביעות אלה כולן היו צריכות להוביל את הבורר למסקנה שיש לדחות את התביעה כולה. הסעד העיקרי שהתובע מבקש בתביעה הינו להצהיר כי החלטת האסיפה הכללית הנדחית של הנתבעת 1, מיום 26.08.08, ככל שהיא נוגעת לחלוקת חלקות ב' לחברי המושב בטלה, וכן לקבוע כי החלוקה עצמה הנובעת מאותה החלטה בטלה.

15. הסעד הזה כפי שנתבקש, נדחה על ידי הבורר ובדין נדחה, שהרי מכל הראיות שבאו בפניו הבורר לא מצא שהתהליך של קבלת ההחלטה באסיפה הכללית או כל מה שקדם לו, לא היה תקין באשר לחלוקות ב', אלא, ההפך הוא הנכון. מן הראיות עולה מפורשות כי התהליך הארוך של חלוקת חלקות ב' היה תקין, שוויוני (המושב הקפיד על עיקרון השוויון). ולכן היה מקום לדחות את הסעד המבוקש בתביעה לביטול אותה החלטה.

16. כמו כן, היה מקום לדחות, כפי שאכן נעשה, את הסעדים החלופיים המבוקשים לנחלה 50 ו-51 בלבד, מטעמי קיפוח.

17. באשר לטענות התובעים בהודעת הערעור שלהם לפיה היה מקום כי הבורר יורה על בטלות יחסית של החלטת האסיפה, כך שלא תחול על חלוקת חלקות ב' ביחס לחלקות 50 ו-51 תוך החלת הכללים המנהליים על החלטות האסיפה. אומר, כי לא שוכנעתי שהיה מן הדין לעשות כן. עיקרון הבטלות היחסית שהשתרש בפסיקתנו מאפשר להגיע לכלל הכרעה מידתית ומאוזנת, כדבריו של כב' השופט זמיר:

"המשמעות העיקרית של תורת הבטלות היחסית היא שבכל מקרה בו נפל פגם משפטי יש לבדוק את נסיבות המקרה. ולהתאים את הסעד שיינתן. לכן, אפשר כי בנסיבות מסוימות פגם מסוים יצדיק מתן סעד מסוים, כגון הצהרה על הבטלות של פסק הדין או החלטה. ואילו בנסיבות אחרות אותו פגם יצדיק מתן סעד אחר" (רע"פ 2413/99 גיספן ל' התובע הצבאי הראשי, פ"ד נה (4), בעמ' 685).

18. במקרה דנן. הבורר בחן את התנהלות וועד האגודה והאסיפה גם על פי המבחנים של הכללים המנהליים ומצא כי הכללים כובדו וכי כל התהליכים היו תהליכים סבירים וראויים ועל כן לא היה מקום להפעיל את עיקרון הבטלות היחסית ביחס לחלק מהחלטת האסיפה. נזכיר גם כי אין ספק שלאחר שנים רבות ממועד החלטת האסיפה, אין ספק כי חברי המושב הסתמכו על החלטה זו ופעלו על פיה ואין מקום היום. לאחר שנים כה רבות. לפגוע בעיקרון ההסתמכות שלהם.

19. אולם, לא מצאתי כל בסיס לקביעת הבורר כי בקביעת הגבולות בחלוקת חלקות ב' בין המשקים שכבעלות התובעים והנתבעים 2-3 הונצח עוול מסוים. מאחר והבורר קבע כי וועד האגודה והאסיפה הכללית, מוסדותיה הראשיים, הם סוברניים. כמו כן, הוסיף וקבע כי במסגרתה של ריבונות זו, בצע הוועד את הקצאת החלקות, או זכות השימוש בהן. ובמסגרתה אישרה האסיפה את מתווה החלוקה שהוצע. לפיכך הוסיף וקבע כי אין הוא סבור כי ראוי שהחלטה שיפוטית תורה על גריעת שטחים ממשק 51, והעברתם לשטח נחלה 50. שכן לדידו, האגודה פעלה בהליך הוגן להקצאת חלקות ב' בין חבריה.

20. אציין ואדגיש כי קביעה זו של הבורר שמייסדת עצמה על כלל הראיות שבאו בפניו, חוזרת כחוט השני בפסק דינו ואני סבורה כי בדין הסיק מסקנותיו אלה ברור כי הקביעה שנעשה עוול מסוים, אין לה בסיס, אין לה יסוד בהחלטתו ולא ברור על סמך מה נקבעה קביעה זו, שאין יודע את גדרותיה. איש אינו יודע איזו מסימות יש לאותו עוול כפי שנקבע על ידו.

21. לטעמי, החלטת הבורר הייתה צריכה להסתיים בקביעותיו הברורות כי החלטת האסיפה הכללית מיום 26.08.08 תקינה ואין מקום לבטלה, על כ המשתמע מכך. לא ייתכן לקבוע מחד שההליך וההחלטה כשרים ואין מקום לבטלם, ומאידך להורות

לאגודה לכנס אסיפה כללית חדשה תוך 45 ימים כדי לבחון את השאלה בדבר חוסר הצדק שנגרם לתובעים בחלוקת חלקות ב' וחלוקתן מחדש. בשתי קביעות אלה יש תרתי דסתרי. על כן, קביעת הבורר והוראתו למוסדות האגודה לכנס אסיפה כללית כדי לקבוע באם יש מקום להקצות עוד חלקות לתובעים במסגרת חלקה ב' כדי שיעשה צדק בין החברים, יש לבטלה לאלתר.

22. התוצאה צריכה להיות הקביעה שהחלטת האסיפה הכללית מיום 26.08.08 נתקבלה כדין. משהחליטה האסיפה הכללית, הרי רק היא סוברנית להחליט בדבר חלוקת חלקות ב', ולא היה מקום גם להורות כי רשויות האגודה ידונו בעניין שבין התובעים לנתבעים 2-3, שהרי סמכויות האגודה בנושא זה קבועות בתקנון האגודה ואינן יכולות לשנות מהחלטות האסיפה.

23. מכאן התוצאה הברורה אשר אליה אנו מגיעים עתה היא כי החלטת האסיפה הכללית הנתקבלה כדין ואין מקום לשנותה. אין לכנסה מחדש וגם לא לדון מחדש בהחלטות ביחס לחלקות 50 ו-51.

שאלת ההוצאות

24. באשר לשאלת ההוצאות, אני סבורה שבצדק טען הנתבע 3, בהגשת הערעור שכנגד בשאלת ההוצאות, ובפרט בטענתו כי הבורר לא יכול היה לשנות מהחלטתה של עוזרת רשם האגודות השיתופיות, עו"ד דנה ביאלר, אשר קבעה בהחלטתה מיום 22.07.14 בסעיף 5.2 כי התובעים יישאו בשכר טרחתו של הבורר החליף בגין לימוד תיק הבוררות עד לשלב שבו הגיע. אני סבורה שבדין טען הנתבע כך ואין זה מסמכותו של הבורר לשנות החלטה זו.

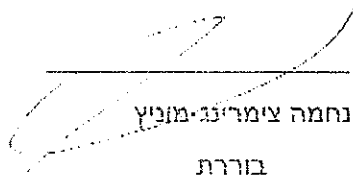
25. על כן, אני מורה כי התובעים יישאו בשכר טרחתו של הבורר, כפי שנקבע על ידו ביחס ללימוד התיק. כמו כן, תקיים החלטת עו"ד ביאלר, גם ביחס לסכומים שקבעה בסעיף 5.5 להחלטתה הנ"ל.

26. באשר לעובדה שהבורר פסק כי כל צד יישא בהוצאותיו בשכ"ט עורך דינו והבורר, לא מצאתי מקום להתערב על אף שהחלטתו איננה מנומקת כלל, אולם הפסיקה קובעת כי אין ערכאת ערעור נוהגת להתערב בעניין פסיקת הוצאות ושכר טרחה, אלא במקרים מאוד מיוחדים (ר"ע"א 108/85 שיטרית נ' כפר שמואל – מושב עובדים של

העובד הציוני להתיישבות שיתופית חקלאית בע"מ, פ"ד מא(1), 742, 747 (1987),
ועל כן אינני מוצאת כי מקרה זה הוא מקרה מיוחד המצדיק התערבות בפסיקת
הוצאות כפי שקבעה הערכאה הדיונית.

27. באשר להוצאות הערעור, אני מורה כי התובעים יישאו בהוצאות הנתבעים, כפי
חלקם בתשלום שכר הבוררת בערעור.

ניתן בהיעדר הצדדים ביום 24 באוקטובר, 2017.
ומורה על העברת פסק-הדין לצדדים וכן לרשם האגודות השיתופיות.

נחמה צימרינג-מוניץ
בוררת